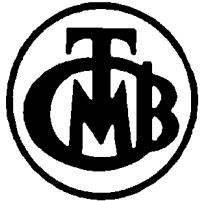

Araştırma Genel Müdürlüğü Çalışma Tebliği

No:12

2002 YILININ İLK YARISINDA STOK
BİRİKİMİNİN GSYİH BÜYÜMESİNE KATKISI
Kasım 2002

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

2002 YILININ İLK YARISINDA STOK BİRİKİMİNİN GSYİH BÜYÜMESİNE KATKISI*

Evren CERİTOĞLU

**Araştırma Genel Müdürlüğü
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
06100 Ulus / Ankara**

evren.ceritoglu@tcmb.gov.tr

KASIM 2002

Özet

Türkiye Ekonomisi'nde kriz dönemleri ve kriz sonrasında büyümeye geçiş dönemleri incelendiğinde, stok değişmelerinin ilk tepki veren talep etkeni olduğu görülmektedir. Özel firmaların hem mamul mal stoklarını hem de ara malı stoklarını üretim ve satış miktarlarına göre sabit bir seviyede tutmayı amaçladıkları düşünülmektedir. Bu durum, özellikle ekonominin daralma döneminden büyüme sürecine geçtiği dönemlerde stok değişmelerinin üretim miktarına kıyasla daha yüksek oranda dalgalanmasına yol açmaktadır. Buna bağlı olarak, iç talebin daraldığı dönemlerde, stokların üretime göre daha yüksek bir oranda azaldığı, fakat iç talebin canlanmaya başladığı dönemlerde ise stok birikiminin ekonomideki büyümenin temel kaynağı olduğu gözlenmektedir. Benzer bir biçimde, Türkiye Ekonomisi'nin 2002 yılının ilk yarısında gösterdiği büyüme performansı talep yönünden incelendiğinde, büyümenin temelde stok birikimindeki artıştan kaynaklandığı görülmektedir. Bu çerçevede, 2002 yılının ilk yarısında stok birikiminin büyümeye en yüksek katkıyı sağlayan talep etkeni olmasının beklenen bir gelişme olduğu anlaşılmaktadır.

* Bu çalışmanın hazırlanmasındaki katkılarından dolayı başta Sn. Zafer YÜKSELER olmak üzere S. Koray ALPER, Sn. Cem AYSOY, Sn. A. Arzu ÇETİNKAYA, Sn. Çağrı SARIKAYA, Sn. Gülbin ŞAHİNBEYOĞLU ve Sn. Erdal YILMAZ'a teşekkür ederim.

I. GİRİŞ

Mali piyasalarda yaşanan krizler sonucunda, Türkiye Ekonomisi'nde 2001 yılında ciddi bir daralma meydana gelmiştir. Ancak, Türkiye Ekonomisi, 2002 yılında, yeniden büyüme sürecine girmiştir. GSYİH, 2001 yılında bir önceki yıla göre yüzde 7,4 oranında daralmasına karşın, 2002 yılının ilk yarısında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 5,2 oranında büyümüştür.

Kriz sonrasında uygulanan para ve maliye politikaları, mali piyasalarda istikrarı yeniden sağlamıştır. İç borcun sürdürülebilirliğine dair endişelerin azalması, ekonomiye duyulan güvenin artmasına yol açmıştır. Ekonomiye duyulan güvenin artmasına bağlı olarak faiz oranlarının 2002 yılında geçen yıla göre azaldığı ve özel firmaların yurt dışı mali kaynaklardan daha uzun vadeli ve daha uygun koşullarda yararlanmaya başladığı görülmüştür. Bu durum, ekonomik birimlerin iyimser beklentilerinin artmasını ve ekonominin büyüme sürecine girmesini mümkün kılmıştır. Bu olumlu gelişmeler sonucunda, sanayi üretimi 2002 yılının Ocak-Ağustos döneminde hızlı artışlar göstermiştir.

Ekonomide meydana gelen canlanma, talep yönünden incelendiğinde ise, GSYİH büyümesine en önemli katkının stok değişimlerinden geldiği görülmektedir. Ancak, stok değişimlerinin büyümeye en yüksek katkıyı sağlayan talep etkeni olması, büyüme sürecinin sürdürülebilirliğinin sorgulanmasına yol açmaktadır. Buna ek olarak, özel harcamaların bu dönemde gerilemesini sürdürmesi, büyümenin olumlu etkilerinin ekonomik birimlere henüz yansımadağı yönünde görüşler oluşmasına neden olmaktadır.

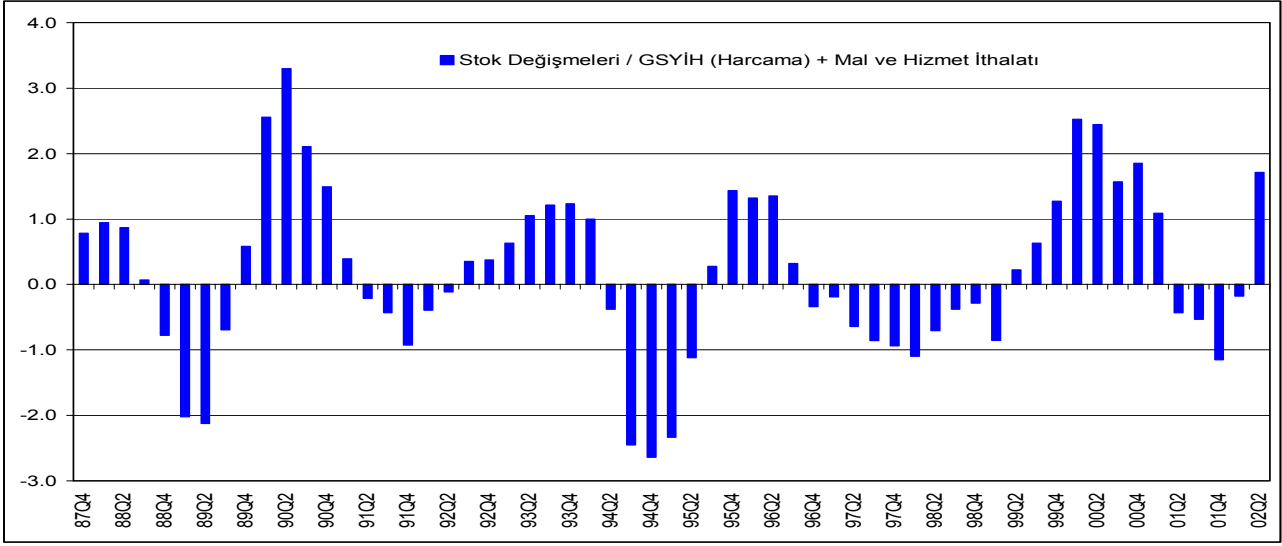
Bu çalışmanın amacı, yıllar itibariyle stok değişimlerinin GSYİH büyümesine katkısını incelemek ve 2002 yılının ilk yarısında stok birikiminde meydana gelen gelişmeleri bu doğrultuda değerlendirmektedir.

II. STOK DEĞİŞMELERİNİN GSYİH BÜYÜMESİNE KATKISI

Stok değişimleri kalemi, GSYİH'nin harcamalar yoluyla hesaplanan bölümünde yer almaktadır. Stoklar ise en geniş tanımı ile üretime konu olan hammadde ve malzeme, mamul ve yarı mamul mallardan meydana gelmektedir.

Ancak, muhasebe kayıtlarından elde edilen stok değerlerini Milli Gelir hesaplarına dönüştürmek için bazı düzeltmeler yapılmaktadır. Fiyat artışlarının yüksek olduğu dönemlerde stokların parasal değerleri fiziki miktarlarından daha çok artmaktadır. Buna bağlı olarak, söz konusu dönemlerde muhasebe kayıtlarına geçen karlar, gelir yerine sermaye kazancını içermektedir. Bu nedenle, Milli Gelir hesaplarına uygun olarak "stoklardaki fiziksel değişimin değeri" ulaşabilmek amacıyla bazı düzeltmeler yapılmaktadır.

Grafik 1 – Stok Değişimleri ile GSYİH Gelişimleri
(Sabit Fiyatlarla ve Yıllıklandırılmış Veriler)

Kaynak: DİE, TCMB

Belirli bir sektör için muhasebe kayıtlarından elde edilen yıl sonu stokları, o yıla ait ilgili fiyat endeksinin yine aynı yılın son üç ayına ait endeks sayıları ortalamasına oranı ile çarpılarak, düzeltilmiş yıl sonu stok değerleri elde edilir. Muhasebe kayıtlarından elde edilen yıl başı stok değeri ise, o yıla ait ilgili fiyat endeksinin bir yıl öncesinin son üç ayına ait endeks sayıları ortalamasına oranı ile çarpılarak düzeltilmektedir. Milli Muhasebeye uygun şekilde düzeltilmiş yıl sonu stok değerlerinden düzeltilmiş yıl başı stok değerleri düşülerek o yıl içinde stoklarda meydana gelen fiziksel artış cari fiyatlarla elde edilmektedir¹.

Tablo 1 – Üretim, Satış ve Stok İlişkisi

<i>t dönemi</i>	<i>Stok</i>	<i>Üretim</i>	<i>Satış</i>	<i>s/p</i>	<i>s*</i>	<i>p*</i>
0	100	100	100	1.0		
1	110	100	90	1.1	10.0	0.0
2	90	70	90	1.3	-18.2	-30.0
3	90	90	90	1.0	0.0	28.6
4	80	90	100	0.9	-11.1	0.0
5	100	120	100	0.8	25.0	33.3
6	100	100	100	1.0	0.0	-16.7

*bir önceki döneme göre yüzde değişme

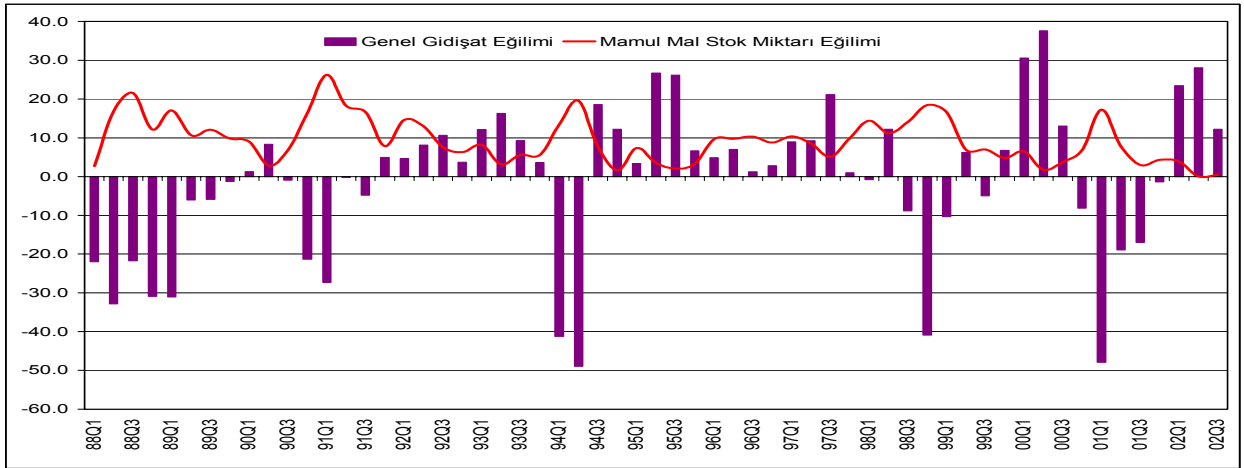
Sanayi sektöründe faaliyet gösteren özel firmaların mamul mal stoklarının seviyesini gerçekleştiren üretim miktarına ve talebin durumuna göre sabit bir oranda tutmayı amaçladıkları

¹ Bakınız, DİE Gayri Safi Milli Hasıla; Kavram, Yöntem ve Kaynaklar (1994).

düşünülmektedir. Stok değişimleri unsurunun GSYİH ile Mal ve Hizmet İthalatı toplamına oranı incelendiğinde, stok değişimlerinin ekonominin büyüme ve daralma dönemlerine paralel bir biçimde hareket ettiği görülmektedir (Grafik 1). Örneğin, stokların GSYİH ve Mal ve Hizmet İthalatı toplamına oranı, ekonominin küçüldüğü 1994 ve 2001 dönemlerinde negatif olurken ekonominin büyüdüğü 2000 yılında ve 2002 yılının ikinci çeyreğinde pozitif olmuştur.

Sanayi sektöründe faaliyet gösteren bir firmanın belirli bir dönem içinde yaptığı üretim miktarını “p” ve hedeflenen mamul mal stok miktarını ise “s” olarak ifade edelim. Bu çerçevede, stokların üretim miktarına oranı ise “s/p” olmaktadır. Ekonomik ekinliklerin olağan koşullarda devam ettiği ve firmanın üretiminin tümünü talebi karşılamak amacı ile sattığını varsayalım. Bu durumda, “s/p” oranının sabit kalması için üretimin ve stokların aynı oranda artması yeterlidir. Ancak, talebin daralması ve satışların düşmesi durumunda firmanın mamul mal stokları yükselerek dönem başında hedeflenen düzeyinin üzerine çıkmaktadır. Bu durumda, stokların üretim miktarına oranı da artacaktır. Bu oranın sabit kalması için firmanın takip eden dönemde üretim miktarını azaltması ve daralan talebi normal üstü bir seviyeye yükselen stoklarından karşılaması gerekmektedir. Bu nedenle, bir sonraki dönemde azalan talep karşısında üretim miktarı mamul mal stoklarına göre daha yüksek bir oranda azalmaktadır (Tablo 1). Ayrıca, talebin canlandığı ve satışların eski seviyesine döndüğü dönemde de firmanın üretimini stoklara göre daha hızlı bir biçimde artırması gerekmektedir.

Grafik 2 – TCMB İktisadi Yönelim Anketi Göstergeleri

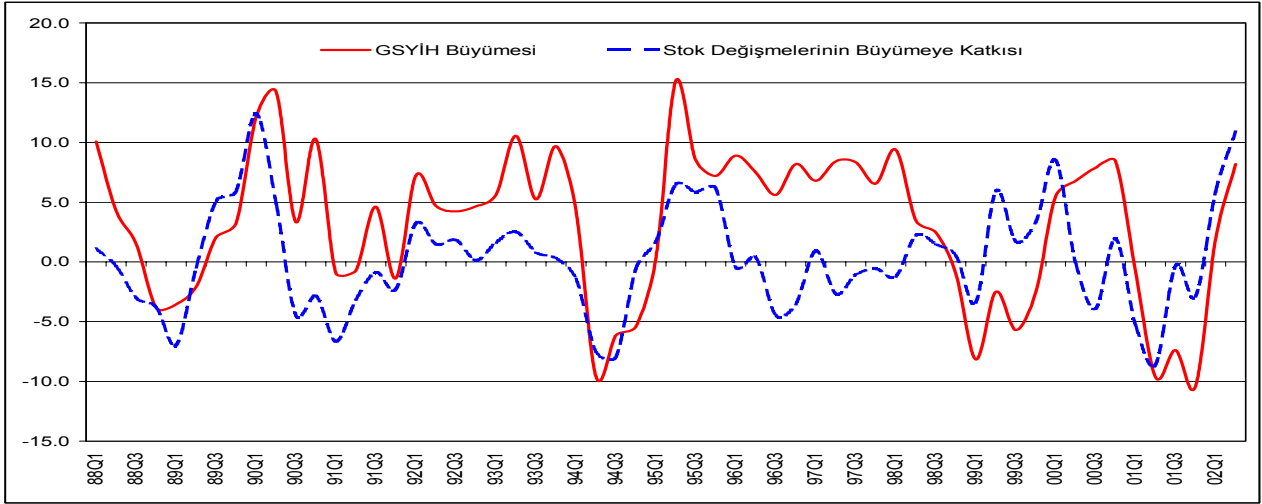
Kaynak: TCMB

İç talebin ve dolayısıyla ekonominin hızla daraldığı dönemlerde özel firmaların mamul mal stoklarının yüksek seviyelere ulaştığı görülmektedir. Bu durum, hem özel firmaların beklentilerinin kötüleşmesine hem de hızla artan mamul mal stoklarını eritmek amacı ile üretimlerini yavaşlatmalarına yol açmaktadır (Grafik 2).

İç talebin daralması, satışların azalması ve üretim miktarı aynı kaldığı takdirde mamul mal stoklarının artması ile sonuçlanmaktadır. Mamul mal stoklarının artması, özel firmalar açısından iç talebin ciddi bir biçimde daraldığına dair güvenilir bir göstere olmaktadır. Ayrıca, mali kaynakların üretim için kullanılması, fakat iç talebin daralması ve satışların azalması **sonucunda** satış hasılatının düşmesi, özel firmaların nakit akış sorunu ile karşı karşıya kalmalarına da yol açmaktadır.

TCMB İktisadi Yönelim Anketi göstergeleri incelendiğinde, sanayi sektöründe faaliyet gösteren özel firmaların ekonominin durumuna ilişkin görüşlerini gösteren Genel Gidişat Eğilimi ile içinde bulunulan ayın mamul mal stok seviyesini gösteren Mamul Mal Stok Miktarı eğiliminin ters yönde bir ilişki içinde oldukları görülmektedir (Grafik 2). TCMB İktisadi Yönelim Anketi göstergeleri, mamul mal stoklarının düzeyinin artmasının özel firmaların beklentilerinin kötüleşmesine katkıda bulunduğu düşüncesini desteklemektedir.

Grafik 3 – Stok Değişmelerinin GSYİH Büyümesine Katkısı (Yüzde Puan)

Kaynak: DİE, TCMB

Stok değişmelerinin GSYİH büyümesine katkısı yıllar itibariyle incelendiğinde, stok değişmelerinin büyüme katkısının kriz dönemlerinde hızla azaldığı, fakat büyümeye geçilen dönemlerde ise önemli ölçüde yükseldiği görülmektedir. Örneğin, harcamalar yöntemi ile hesaplanan GSYİH, 1994 yılında yüzde 4,7 oranında daralırken stok değişmelerinin büyüme katkısı 1994 yılında negatif 4,6 puan olmuştur. Öte yandan, GSYİH'nin yüzde 7,9 gibi yüksek bir oranda büyüdüğü 1995 yılında ise stok değişmelerinin büyüme katkısı 5,2 puan olarak gerçekleşmiştir. Türkiye Ekonomisi'nde 2001-2002 döneminde yaşanan sürecin benzer biçimde 1994-1995 döneminde de yaşandığı görülmektedir (Grafik 3).

Türkiye Ekonomisi için daralmanın sona erdiği ve büyümeye geçildiği dönemlerde büyümeye en yüksek katkıyı sağlayan talep etkeninin stok değişimleri olduğu gözlenmektedir. Bu doğrultuda, ekonominin hızlı bir biçimde büyüme sürecine girdiği 2002 yılının ilk yarısında, stok değişimlerinin GSYİH büyümesine yüksek katkı sağlayan bir talep etkeni olması beklenen bir durumdur².

III. 2002 YILI STOK BİRİKİMİ GELİŞMELERİ

2002 yılı programında, stok değişiminin ekonominin büyümesine yüksek katkı sağlayan talep unsurlarından biri olacağı öngörülmüştü. DPT tarafından 11.10.2001 tarihi itibarıyla kamuoyuna sunulan “2001 Yılı Makroekonomik Gelişmeleri ve 2002 Yılı Program Hedefleri” adlı çalışmada 2002 yılı GSMH büyümesi tahmini yüzde 4 olarak belirtilmiştir. Söz konusu çalışmada, 2002 yılında stok değişiminin GSMH büyümesine katkısının ise temelde özel sektör kaynaklı olarak yüzde 3 olacağı tahmin edilmiştir. Ancak, 2002 yılının ilk yarısında ekonomideki canlanmanın beklenenden daha hızlı olmasına bağlı olarak büyüme tahminleri revize edilmiştir.

Tablo 2 – Talep Unsurlarının GSYİH Büyümesine Katkıları (Yüzde Puan)

	2001					2002		
	I	II	III	IV	Yıllık	I	II	Altı Aylık
Özel Harcama	-5,0	-14,9	-15,1	-16,5	-13,4	-6,4	1,9	-2,1
Kamu Harcaması	-0,3	-3,1	-2,5	-3,0	-2,3	-0,5	0,4	0,0
Net İhracat	9,8	16,9	10,6	12,1	12,3	2,9	-5,0	-1,2
Stok Değişimi	-5,3	-8,6	-0,3	-2,9	-4,0	5,9	10,9	8,5
GSYİH	-0,8	-9,6	-7,4	-10,4	-7,4	1,9	8,2	5,2

Kaynak: DİE, TCMB

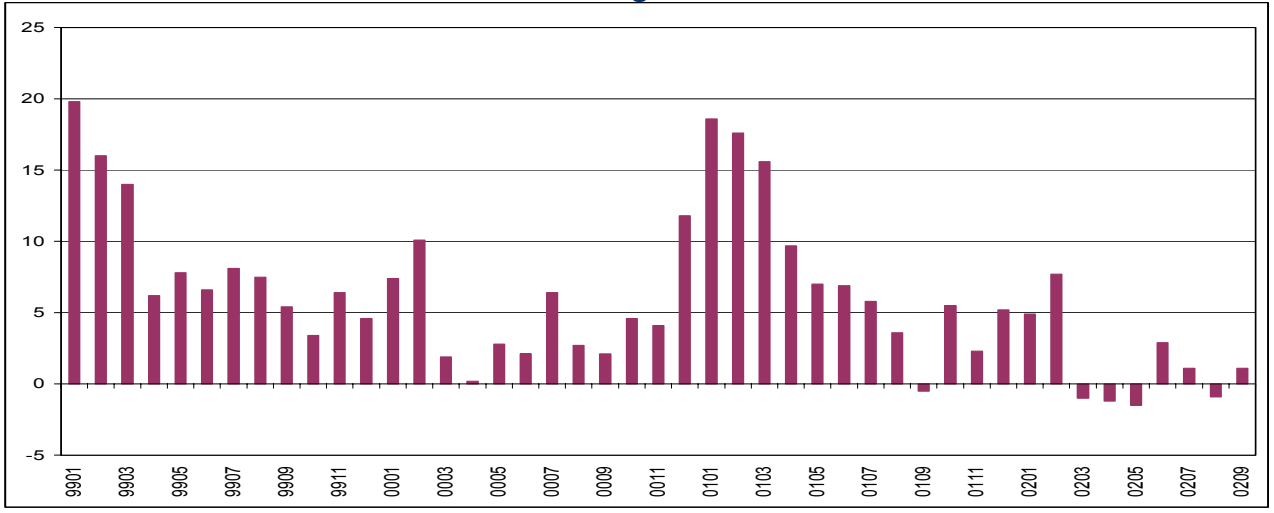
Stok değişimlerinin GSYİH büyümesine katkısı, 2001 yılında negatif 4 puan olmuştur. Özellikle, 2001 yılının ilk yarısında stok birikiminin azalmasının ekonomideki daralma sürecini hızlandıran en önemli etkenlerden biri olduğu görülmektedir. Buna karşın, 2002 yılının ilk yarısında, stok değişimlerinin büyümeye katkısı 8,5 puan olmuştur (Tablo 2). Bu gelişmede, özel firmaların 2002 yılında iç talep canlanmasının ortaya çıkmasını beklemeleri ve buna bağlı olarak, sanayi üretiminin ve ithalatın artış göstermesi etkili olmuştur.

2001 yılının Şubat ayında meydana gelen kriz, iç talebin hızla daralmasına ve başta özel firmalar olmak üzere ekonomik birimlerin beklentilerinin bozulmasına yol açmıştır. Bu durum,

2 TCMB tarafından yayınlanan Nisan 2002 tarihli Para Politikası Raporu'nun Genel Değerlendirme bölümünde, 2002 yılında ekonomide gerçekleşmesi beklenen canlanmanın temel kaynaklarının firmaların stok biriktirmeleri ve özel tüketim harcamalarının artması etkenleri olduğu belirtilmiştir. ODTÜ İktisat Kongresi'nde 13/09/2002 tarihinde TCMB Başkanı Sn. Süreyya SERDENGEÇTİ tarafından yapılan konuşmanın “2002 Yılı Büyüme Performansı; Etkileyen Unsurlar ve İleriye Yönelik Beklentiler” bölümünde, büyümeyi olumlu yönde etkileyecek unsurlar arasında stok birikimi unsuruna da yer verilmiştir.

sanayi üretiminin gerilemesine ve mamul mal stoklarının artmasına neden olmuştur. Özel firmalar mamul mal stoklarının hızla yükselmesi sonucunda üretimlerini önemli ölçüde azaltmışlardır. Ayrıca, özel firmalar mamul mal stoklarını eritmek amacı ile uzun vadeli ve avantajlı satış kampanyalarına başlamış ve ihracat pazarlarına yönelmişlerdir. Sanayi üretiminin gerilemesi nedeni ile özel firmalar hammadde stoklarını da azaltmayı amaçlamışlar ve bu durum, 2001 yılında ara malı ithalatının da düşmesine yol açmıştır (Tablo 3 ve Grafik 6).

Grafik 4 – Mamul Mal Stok Miktarı Eğilimi

Kaynak: TCMB

2001 yılında iç talebin daralması, hem sanayi üretiminin azalmasına hem de özel firmaları dış pazarlara yöneltmiştir. Bu durum, hem ara malı ithalatının azalmasına hem de ihracatın artmasına yol açmıştır. Buna bağlı olarak, net ihracatın GSYİH büyümesine katkısı 2001 yılında pozitif olmuştur. Ancak, 2002 yılında sanayi üretiminin artmaya başlaması, ara malı ithalatının hızlanmasına neden olmuştur. Bu nedenle, ihracat artışları sürmesine karşın net ihracatın GSYİH büyümesine katkısı 2002 yılının ilk yarısında negatif olmuştur.

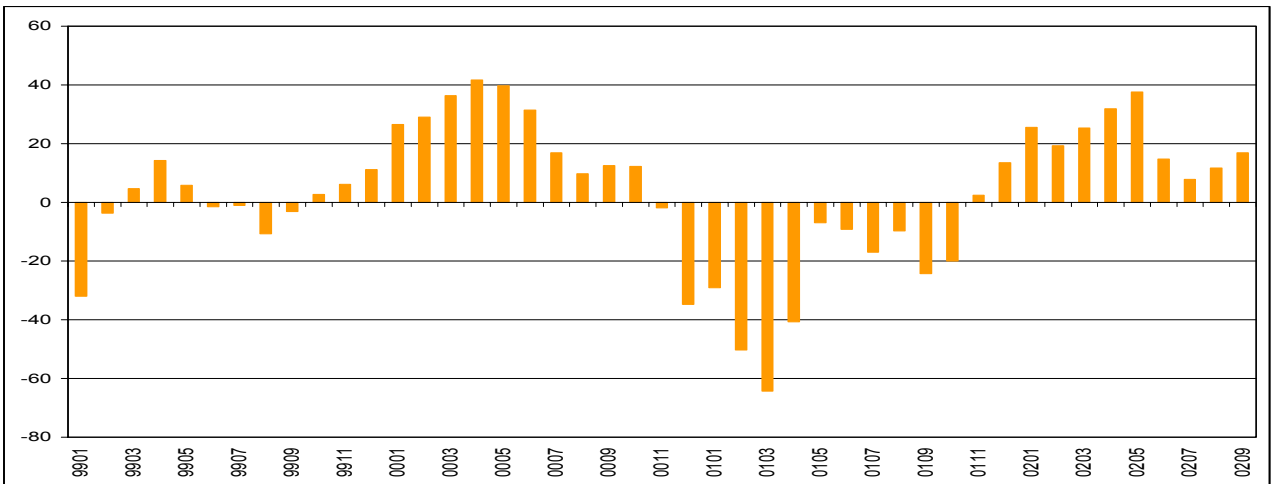
TCMB İktisadi Yönelim Anketi göstergelerinden olan mamul mal stok miktarı eğilimi, 2001 yılında ortaya çıkan derin iç talep daralması sonucunda özel firmaların mamul mal stoklarının hızla arttığını göstermektedir (Grafik 4). Bu durum, 2001 yılında özel firmaların üretimlerini yavaşlatmalarına ve hızla artan stoklarını eritmek amacı ile ihracata yönelmelerine yol açmıştır. Buna bağlı olarak, 2001 yılında hem mamul mal hem de ara malı birikimi bir önceki yıla göre önemli ölçüde azalmış ve stok değişmelerinin ekonominin büyümesine katkısı negatif olmuştur.

Tablo 3 – Dış Ticaret ve Sanayi Üretimi Gelişmeleri

	Ara Malı İthalatı	İhracat	DİE Aylık Sanayi Üretim Endeksi	TEFE Bazlı Reel Kur Endeksi (1995=100)
	(yıllık % değişim)			
1999	-10,2	-1,4	-5,0	107,4
2000	34,5	4,5	5,4	114,3
2001	-16,1	12,8	-8,8	98,3
200201	-12,5	14,1	-2,2	119,0
200202	-16,5	-6,1	-5,0	125,3
200203	17,6	7,0	19,2	128,6
200204	39,1	4,6	14,8	133,5
200205	21,6	0,7	11,1	123,7
200206	19,8	4,7	7,1	111,0
200207	35,5	18,9	12,4	101,7
200208	10,5	9,1	7,2	106,3
200209				108,8

Kaynak: DİE, TCMB

Öte yandan, 2002 yılının ikinci çeyreğinde iç talep sınırlı bir canlanma göstermiş ve özel harcamaların GSYİH büyümesine katkısı bu dönemde pozitif olmuştur. Ayrıca, iç talebin canlanmaya başlaması, özel firmaların yılın ilk çeyreğinde artmaya başlayan mamul mal stoklarının ikinci çeyrekte hızla azalmasına neden olmuştur (Grafik 4).

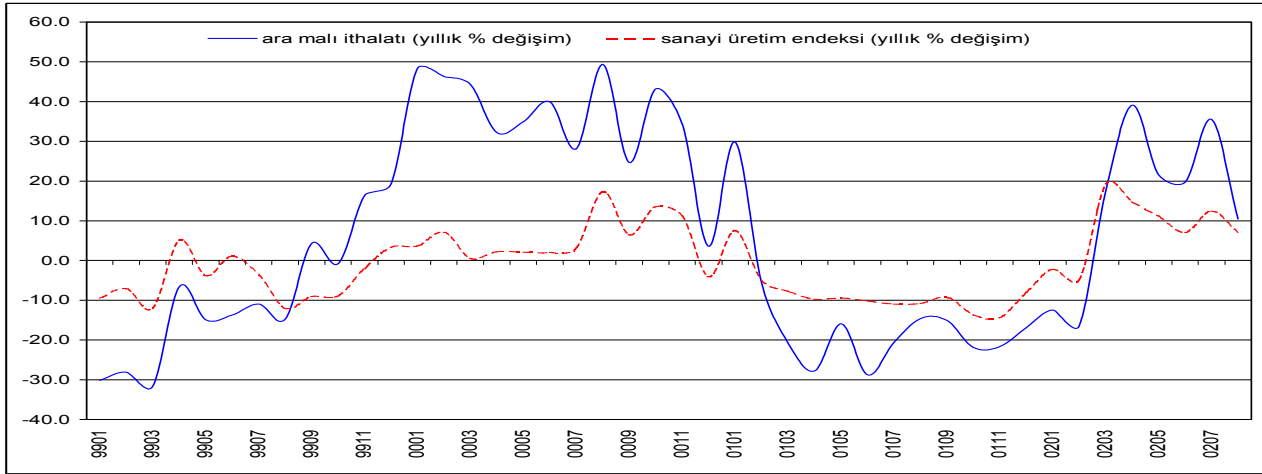
Grafik 5 – Genel Gidişat Eğilimi

Kaynak: TCMB

Kriz sonrasında uygulanan para ve maliye politikaları, başta döviz kuru olmak üzere mali piyasalarda istikrarı yeniden sağlamıştır. Mali piyasaların istikrara kavuşması ve ekonomiye duyulan güvenin artması, ekonomik birimlerin beklentilerinin iyileşmesine katkıda bulunmuştur (Grafik 5)³.

Öte yandan, özel firmaların 2002 yılında iç talebin canlanacağı ve dolayısıyla ekonominin yeniden büyüme sürecine gireceği beklentisi içinde olmaları, iyimser beklentilerin artmasına katkıda bulunmuştur. Buna bağlı olarak, özel firmaların 2002 yılının ilk çeyreğinde üretimlerini hızlandırmaları, sanayi üretiminin ve mamul mal stoklarının artış göstermesine yol açmıştır (Grafik 4). Böylece, stok değişimlerinin ekonominin büyümesine katkısı, 2002 yılının ilk çeyreğinde pozitif olmuştur.

Grafik 6 – Sanayi Üretimi ve Ara Malı İthalatı

Kaynak: DİE

Bununla birlikte, 2002 yılının ikinci çeyreğinde iç talep canlanma belirtileri göstermeye başlamıştır. İhracatın olumlu performansını sürdürmesine ek olarak iç talebin de artış göstermesi, özel firmaların iyimser beklentilerinin artmasını sağlamıştır. Bu durum, yılın ikinci çeyreğinden itibaren sanayi üretiminin ve dolayısıyla ara malı ithalatının hızlı bir biçimde büyümesine yol açmıştır (Grafik 6).

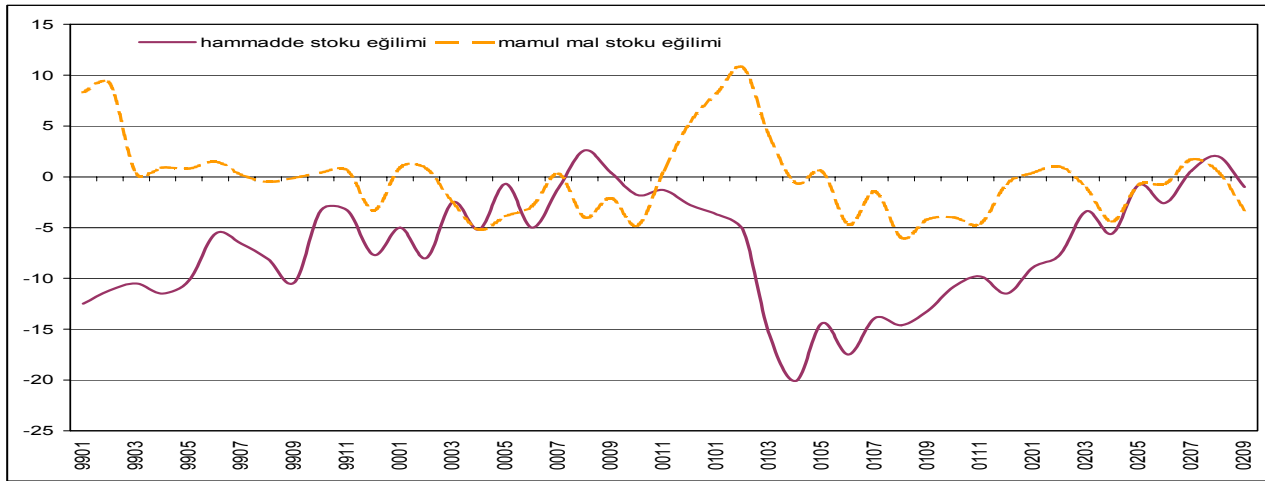
Ayrıca, 2001 yılında, sanayi üretiminin ve dolayısıyla ara malı ithalatının azalması, özel firmaların ara malı stoklarının da tükenmesine neden olmuştu. Buna karşın, iç talebin canlanma

³ TCMB tarafından 02/01/2002 tarihinde kamuoyuna açıklanan “2002 Yılında Para ve Kur Politikası” duyurusunun “VI. 2002 Yılında Muhtemel Makroekonomik Gelişmeler” bölümünde, büyümeyi olumlu yönde etkileyecek faktörler arasında mali piyasalardaki istikrarın ertelenen özel tüketim ve yatırım harcamalarını uyarması beklentisine de yer verilmiştir.

belirtileri göstermesi ve iyimser beklentilerin yükselmesi, özel firmaların eriyen hammadde stoklarını 2002 yılının ikinci çeyreğinden itibaren ithalat yaparak yenilemelerini mümkün kılmıştır. Ayrıca, Türk lirası'nın 2002 yılının Şubat-Mayıs döneminde yabancı para birimleri karşısında değerli olması özel firmaların ara malı ithalatını hızlandırmalarına yol açmıştır (Tablo 2). 2002 yılının ikinci çeyreğinde özel firmaların hammadde stoku birikimi yapmaları, 2002 yılının ikinci çeyreğinde de stok değişmelerinin büyümeye en yüksek katkıyı sağlayan talep unsuru olmasına neden olmuştur.

TCMB İktisadi Yönelim Anketi göstergeleri, özel firmaların 2001 yılında önemli ölçüde azalan mamul mal stoklarının 2002 yılı ile birlikte artmaya başladığını göstermektedir (Grafik 7). Buna ek olarak, özel firmaların hammadde stoklarının 2002 yılının ilk yarısında arttığı görülmektedir. TCMB İktisadi Yönelim Anketi göstergeleri, 2002 yılının ilk yarısında özel firmaların hem hammadde hem de mamul mal stoklarının önceki yıllara göre önemli ölçüde arttığı görüşünü desteklemektedir.

Grafik 7 – TCMB İktisadi Yönelim Anketi Göstergeleri (Son Üç Aylık Dönem)

Kaynak: DİE

IV. SONUÇ

Özel firmaların hem hammadde hem de mamul mal stok birikiminin artması, 2002 yılının ilk yarısında stok değişmelerinin GSYİH büyümesine en yüksek katkı sağlayan talep unsuru olmasına neden olmuştur. Özel firmalar, yılın ilk çeyreğinde ekonomiye duydukları güvenin artmasına ve iç talep canlanması beklentisi içinde olmalarına bağlı olarak mamul mal stoklarının düzeyini yükseltmişlerdir. Yılın ikinci çeyreğinde ise stok birikimi temelde hammadde stoklarındaki artıştan kaynaklanmıştır.

2002 yılının ilk yarısında özel firmaların iyimser beklentileri stok birikiminin yanı sıra sanayi üretiminin de artmasına yol açmıştır. Sanayi üretimi, ara malı ithalatı ve ihracat yılın ikinci yarısında

artmaya devam etmiştir. Ekonominin büyümesi temelde stok birikiminden kaynaklanmasına karşın, büyümenin olumlu etkileri yılın ikinci çeyreğinde hane halkına da yansımış ve özel harcamaların büyümeye katkısı pozitif olmuştur. Ayrıca, sanayi üretiminin artmasına bağlı olarak tarım dışı istihdam yılın ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre artmıştır. Yılın ikinci yarısında büyümenin olumlu etkilerinin artarak sürmesi ve istihdamın yükselmesi beklenmektedir.

Öte yandan, mamul mal stok miktarı eğilimi özel firmaların mamul mal stoklarının yılın üçüncü çeyreğinde düşük bir seviyede olduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra, son üç aylık döneme ilişkin göstergeler, özel firmaların mamul mal ve hammadde stoklarının azalmakta olduğunu göstermektedir. Bu çerçevede, stok değişmelerinin ekonominin büyümesine olan katkısının 2002 yılının ikinci yarısında da pozitif olacağı, fakat yılın ilk yarısına göre daha düşük bir oranda katkı sağlayacağı tahmin edilmektedir.

KAYNAKÇA

DİE Gayri Safi Milli Hasıla; Kavram, Yöntem ve Kaynaklar, (1994).

“2002 Yılı Makroekonomik Gelişmeleri ve 2002 Yılı Program Hedefleri”, DPT, 11/10/2001.

“2002 Yılı Büyüme Performansı; Etkileyen Unsurlar ve İleriye Yönelik Beklentiler”, TCMB Başkanı Sn. Süreyya SERDENGEÇTİ tarafından ODTÜ İktisat Kongresi, 13/09/2002 tarihli konuşması, <http://www.tcmb.gov.tr/yeni/evds/konusma/tur/2002/ODTU.htm>

“2002 Yılında Para ve Kur Politikası”, TCMB basın duyurusu, (2002-01), 02/01/2002.

TCMB Para Politikası Papuru, Nisan 2002.